

IZSELJENIŠKI VESTNIK

GLASILO SLOVENSКИH IZSELJENCEV CELEGA SVETA

IZDAJA DRUŽBA SV. RAFAELA, V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 22a (DELAVSKA ZBORNICA)

LETO III.

LJUBLJANA, SEPTEMBER 1933.

ŠTEV. 4.

Vam, ki ste na tujem.

Tudi letos bo Družba sv. Rafaela praznovala izseljeniško nedeljo in sicer tudi letos prvo adventno nedeljo, ki bo 3. decembra.

To nedeljo imenujemo praznik „naše zveste ljubezni“, naše doma do Vas, ki ste odšli na tuje, Vaše na tujem do nas tu doma. Očetov, mater, otrok, bratov in sestra tu doma do sinov in hčera, sorodnikov na tujem, otrok, sorodnikov na tujem do starišev in sorodnikov tu doma.

Nad tritotisoč Vas imamo na tujem po raznih delih in deželah sveta. Ne dosti manj Vas imamo po južnih delih naše države! Na tujem, z doma ste, vendar ste naši in mi smo Vaši. Vaša „hišica očetova“ je še tu doma, kjer so še živa srca, s katerimi ste povezani z vezmi ljubezni, kamor Vam še tolikrat uhajajo Vaše misli, Vaše želje.

Krute razmere življenja so nas razdružile telesno. Toda ne smejo nas pa ločiti duhovno, ne smejo pretrgati sladke vezi družinske ljubezni.

Izseljeniški praznik, 3. decembra, prvo adventno nedeljo, mora te vezi zopet obnoviti in pokrepiti, mora vsa ta naša srca, vse naše po izseljeništvu razbite družine vsaj duhovno združiti zopet za en dan. Ta dan moramo mi z doma v duhu k Vam na tuje, in Vi iz tujine zopet nazaj k nam domov. Izseljeniški praznik 3. decembra mora vsaj za en dan zopet združiti celo Slovenijo, to našo tu doma, in ono vašo tam na tujem v eno Slovenijo, kajti ena je, en narod smo in želimo to tudi ostati. Le malo je bilo župnij v Sloveniji, kjer se minulo leto na izseljeniško nedeljo za naše izseljence ne bi ničesar storilo.

Prav isto moramo doseči pri Vas, ki ste z doma kjerkoli na tujem. Tudi pri Vas ne sme biti slovenske službe božje, ne sme biti društvene dvorane, ne jednote, zveze, ne društva, da, ne sme biti slovenske hiše, ne slovenskega srca, kjer bi ta nedelja ne prišla do izraza na kakoršenkoli, če tudi morda na prav skromen način.

Zato se Družba sv. Rafaela obrača s prav uljudno prošnjo na vse gg. izseljeniške misijonarje, izseljeniške komisarje (izaslanike), izseljeniške učitelje, predsednike jednot in zvez in društev, da nam vsak v svojem področju pomaga pri tem velikem narodnem praznovanju, da se bo izseljeniška nedelja praznovala po celem svetu v duhu, kakor ga želimo vsi.

1. Naši izseljeniški misijonarji naj jo praznujejo v svojih cerkvah podobno, kakor jo bodo praznovali naši gg. župniki tu doma:

a) Verniki naj se za ta dan povabijo k sv. obhajilu, katerega naj darujejo za milost ohranjenja sv. vere med našimi izseljenci širom sveta.

b) Pri vseh svetih mašah naj jim govore o dolžnosti zvestobe do domačih tu doma, do naroda in države.

c) Pri večernicah naj molijo za domovino.

d) Naj jih pozivajo, da za božič gotovo pišejo svojim domačim.

e) Naj zbirajo nove člane za Družbo sv. Rafaela, ki naj postane svetovna zveza našega izseljeništv. „Izseljeniški Vestnik“ naj postane njih skupno glasilo. Članarina je za tujino vsaj Din 30.—.

f) Naj jim prečitajo pisma obeh naših gg. škofov, katera jim bomo o pravem času poslali.

2. Naši izseljeniški komisarji (izaslaniki) naj razvijejo vsak v svojem področju po naselbinah, živahno agitacijo, da ne bo naselbine, kjer bi se ta dan na en ali na drugi način ne proslavil.

Javne prireditve lahko združijo s proslavo narodnega praznika ujedinjenja (1. dec.).

3. Naši izseljeniški učitelji (v Ameriki naše častite šolske sestre) naj ga proslave s šolskimi otroci in ga porabijo za delo za navduševanje otrok za slovenski jezik in domovino njih starišev.

4. Naše Jednote in društva naj ga proslave:

a) da skličejo izredne seje v ta namen,

b) naj se članstvu prečita skupno pismo naroda tu doma svojim izseljencem,

c) naj se pozovejo, da bodo vsi pisali za božič svojim domačim,

d) da zbirajo člane za Družbo sv. Rafaela,

e) naj s kakim malim darom pristopijo tudi kot celota v Družbo sv. Rafaela.

Ako dosežemo tako vsesplošno sodelovanje našega izseljeništv. po celem svetu z domovino, dosegel se bo gotovo velik uspeh, ki bo v korist samo izseljencem, za katere edino gre pri vsem našem tako obširnem in velikem pokretu.

S tem pozivom se obračamo na vse naše izseljence tako zgodaj zato, da bodo imeli dovolj časa za potrebne priprave za proslavo.

Družba sv. Rafaela.

Gg. urednikom tu doma in v tujini.

Letošnjo izseljeniško nedeljo, dne 3. dec., bi radi naredili v popoln vseh v vsakem oziru, tu doma in po vseh slovenskih naselbinah širom sveta. Že lanska je dosegla precejšnje vspehe. Letos bi radi, da bi jih še več in večjih.

Zato pa potrebujemo sodelovanja in pomoči pred vsem našega dnevnega in ostalega časopisja.

Zato prosimo v imenu stotisočev naših izseljencev vse gg. urednike tu doma, kakor one v tujini, da nam pri tem pomagajo. Prosimo jih:

1. da agitirajo za praznovanje te nedelje že pred to nedeljo in opozarjajo na važnost tega našega narodnega praznika;

2. da posvete za to nedeljo v svojih listih in revijah kar največ prostora izseljeniškem vprašanju in njegovim potrebam.

Člankov za posamezne liste ne moremo napisati sami, temveč moramo prepustiti gg. urednikom, da si jih preskrbe. To pa iz uzroka, da bo vsak obravnaval to važno narodno vprašanje iz svojega vidika. Imamo že precej jasn narodni izseljeniški program, kako reševati to vprašanje. Vendar pa je še marsikaj treba pojasniti, da si bomo popolnoma na jasnem. Tudi je naša javnost že precej zainteresirana za to vprašanje, vendar pa še marsikje manjka pravega smisla zanj.

V tujini so pa sedanje težke gospodarske razmere postavile naše izseljeništvu v popolnoma nov položaj, katerega morejo reševati samo izseljenci sami.

Za vsako uslugo se gg. urednikom že naprej iskreno zahvaljujemo.

Družba sv. Rafaela.

Slovenske šolske sestre za Argentinijo.

V zadnji številki „Izseljeniškega Vestnika“ smo poročali, da so nastale nepredvidene zapreke za izselitev slovenskih šolskih sester v Argentinijo. Danes pa že lahko sporočamo, da so se vse zadeve ugodno rešile, in da je že 9 sester meseca julija odpotovalo v Argentinijo. Družba sv. Rafaela z zadoščenjem pozdravlja odhod č. sester v to tako važno misijonsko polje. Red slovenskih šolskih sester pa je s tem pokazal, da ima pravega duha, in da razume potrebe sedanjega časa. Tisoči naših lastnih bratov in sestra izgublja po svetu v raznih delih in državah sveta svoj najdražji zaklad — sveto vero. Bog gotovo ne more imeti dopadajenja nad nami, ako bi v tolikem času ne razumeli prve svoje dolžnosti, ki je imamo do njih, da v svojem narodnem misijonskem udejstvanju in žrtvovanju najprej mislimo na svoje lastne brate in sestre pred pogani in najprej pomagamo njim. Kaj pomaga, če pomagamo spreobrniti h krščanstvu enega pogana, če pa pustimo tisoče lastnih bratov odpasti od krščanstva. Č. šolske sestre iz Maribora so s tem gotovo storile tudi veliko narodno delo, za katero jim je ves narod dolžan hvaležnost in priznanje. Č. sestre v Argentiniji za začetek še ne bodo mogle toliko storiti za naše izseljence. Toda, ko se bodo enkrat dobro ustanovile, si preskrbele gotov in dober obstanek v tej deželi, bodo pa postale gotovo pravi božji blagoslov tudi za naše izseljence. V veliko naselbinah imajo že

vse pripravljeno, da bodo počasi odprle kat. šole. In kakor hitro jih bo tam dovolj, bodo s tem delom začele. Slovenci smo lahko tudi ponosni, da bodo naše slovenske sestre tako daleč tam v južni Ameriki med Argentinci razplele živahno delo za blagor bližnjega po raznih šolah in zavodih. Naše slovensko dobro ime bodo ponesle tja in nam pridobile obilo dobrih prijateljev in zagovornikov. To pa ni malenkost. Narod, ki da tudi tujim narodom tako uspešnih karitativnih delavk, bo dobil čast in priznanje. Na to nepobitno dejstvo opozarjamo zlasti naše vladne kroge, ki lahko veliko store, da to plemenito akcijo mariborskih šolskih sester podpirajo in pospešujejo. Tak red zasluži tudi tu doma vse mogoče, tudi finančne podpore, da bodo še več lahko storile in žrtvovale. Francoska vlada gotovo ni klerikalna vlada, vendar pa bogato tudi finančno podpira podobno stremljenje svojih redov. Redovnikom in redovnicam, ki neso francosko ime in kulturo širom sveta po misijonih, plačuje vse potne stroške in jih bogato podpira v tujini pri njih delu. Jugoslavija je primeroma s Francijo majhna in revna država. Vendar je lahko ponosna, da ne bo zaostajala za drugimi večjimi narodi v tem velikem delu širjenja kršč. kulture po svetu. Če se bodo merodajni krogi postavili na to praktično stališče, in delovanje naših sester v tujini presojali iz tega, edino pravilnega vidika, se ne samo več ne bo ponovilo, kar so doživele tako neprijetno mariborske šolske sestre, temveč bodo našli tudi za nje kake drobtinice finančne podpore. Na stoterne obresti bo pri njih naložen vsak kapital za nje. Č. sestre se bodo pa potem čutile dolžne na tujem delovati tudi v narodnem in državnem smislu.

Kakor čujemo odide v Argentinijo v kratkem še šest sester.

Izvenšolski tečaji po naselbinah.

Ena izmed glavnih nalog naše državne in narodne izseljeniške politike je in mora biti ta, da skušamo ohraniti v naši, v tujini rojeni izseljeniški mladini slovenski jezik in slovenskega duha kar najdalje mogoče. Ker pa ne bo mogoče preprečiti, da postanejo počasi državljani držav, kjer so rojeni, da nam torej ne potonejo v tujih jezikovnih morjih, skrbimo pa vsaj za to, da nam ostanejo zvesti po srcu.

V Združenih državah ameriških na primer je na milijone irske, nemške, poljske mladine. Jezikovno so popolnoma poamerikanjeni, ne pa po srcu. Irci tretjega ali četrtega rodu so sicer navdušeni Amerikanci, toda pri tem pa prav enako navdušeni Irci. So „Amerikanci irskega pokoljenja“, kakor se ponosno imenujejo. Le pogledite na praznik njih narodnega svetnika sv. Patrika po ameriških ulicah. Vsi Irci nosijo svoj „shamrock“ — svojo triperesno deteljico, njihov narodni znak. Na tramvajih ima irski sprevodnik svojo zeleno zastavico. Irski voznik bo vtaknil ta dan še celo na komat svojega konja ali irsko zastavico ali vsaj deteljico. Podobno Nemci, Poljaki i. dr. Iz tega sledi, da ni nujno potreben jezik, da se narod ohrani. Zvečine te narode je ohranil narodu in domovini samo strog katolicizem.

Vsi ti neamerikanski Amerikanci so pa tam najboljše zagovorniki svojega naroda tu doma. Kaj vse so ameriški Nemci za časa svetovne vojske naredili,

da bi bili preprečili vstop Amerike v svetovno vojsko. Kaj vse so storili in žrtvovali Irci, Poljaki, Litvini za časa te vojske za svobodo svojega naroda tu doma. Še celo maloštevilni Slovaki so zbrali milijone dolarjev in jih poslali narodu domov, da se je opomogel, ko je dobil svobodo.

Sicer pa kaj bi naštevati tuje narode! Kar sebe pogledjmo! Ali niso ravno naši izseljenci omogočili ustanovitev in delovanje jugoslovanskega londonskega odbora in po njem naše osvobojenje? Več let svetovne vojske so samo iz Chile pošiljali naši izseljenci v London mesečno po 12.000 frankov v zlatu.

Ti potujčeni Slovenci bodo počasi prišli v tujih državah v politiki, vladi in diplomaciji do važnih in vpljivnih mest. Mnogo jih je že sedaj. Ako jih ohranimo vsaj po srcu naše, koliko bodo lahko storili za nas tu doma v usodnih trenutkih svetovne mednarodne politike finančno, politično, gospodarsko.

Toda kako ohraniti izseljeniški mladini vsaj srce naše? Samo potom vzgoje. Po Združenih državah so dovoljene narodne privatne osnovne in višje šole. Vse večje in bolje organizirane naše župnije jih imajo. Izseljenci sami so si jih ustanovili, pozidali krasne stavbe zanje, in tisoče slov. izseljeniških otrok jih obiskuje. Krasne sadove so že rodile, in vzgojile celo vrsto odličnih slov. amerikanov, ki slovenščine sicer ne znajo dobro, ki se pa čutijo Slovence, in so ponosni, da so slovenske krvi.

Po drugih državah take šole niso dovoljene. Toda ali naj tam ničesar ne storimo za te tisoče in tisoče naše mladine? Do sedaj smo zelo, zelo zanemarjali to plat našega izseljeniškega vprašanja. Prav ničesar nismo do zadnjega časa storili, da bi bili poskrbeli za njo. Naselbine, katere so dobile slovenskega duhovnika, so že ti oskrbeli. Drugod smo to zanemarili mi, izseljenci sami pa tudi niso imeli ne sredstev, še manj pa zmognih oseb, ki bi bili v tem oziru poskrbeli.

Po vseh teh naselbinah bi pa bili zato potrebni vsaj izvenšolski jezikovni tečajji. Bivši izseljeniški komisar v Düsseldorfu v Nemčiji, g. Deželič, je na pr. organiziral po vseh večjih slovenskih naselbinah po Nemčiji take izvenšolske tečaje. V pomanjkanju zmognih učiteljev je dobil kar navdušene, in vsaj deloma zmogne delavce, da so začeli zbirati šolsko mladino v take izvenšolske tečaje. Res so imeli ti tečajji marsikaj pomanjkljivega na sebi, res niso imeli strokovno izobraženih učiteljev. Vendar pa so bili ti tečajji bolj kot nič, in so rodili v vsaki naselbini primeroma jako dobre sadove. Vzemimo, da je teh devet izvenšolskih tečajev obiskovalo samo 100 slov. otrok. Kaj se že to pravi? To se pravi, da bi se tako v Nemčiji vzgojilo vsaj sto slovenskih Nemcev, katerim bi ti tečajji ohranili srce slovensko, t. j. ljubezen do naroda svojih starišev. Če bi izmed teh sto slovenskih Nemcev samo pet prišlo v prihodnosti kedaj do veljave v nemški državni politiki, pomeni to pet krepkih zagovornikov naše države in našega naroda. Že to bi bil prekrasen uspeh, vreden vseh naših žrtev.

Prav enako je pri vseh drugih državah. To je naš dragocen material, katerega bi ne smeli nikdar in pod nobenimi pogoji zanemariti.

Zato Družba sv. Rafaela misli, da mora naša vladna izseljeniška politika sedaj obrniti vso svojo pozornost tem izvenšolskim tečajem. Po vseh večjih centrih našega izseljenišstva imamo posebne svoje za-

stopnike, izseljeniške komisarje (izaslanike), poleg naših konzulov. Katero drugo važnejšo misijo naj bi ti komisarji vršili, kakor to, da skušajo z vsemi silami doseči, da se v prav vsaki naši naselbini organizirajo taki tečajji, morda vsaj ob počitnicah. Imamo velikomilijonski izseljeniški sklad, katerega so zložili skupaj izseljenci sami s svojimi taksami pri izselitvi. Ali bi se mogel ta fond za kaj uspešnejšega porabiti kakor za podporo teh izvenšolskih tečajev za izseljenisko mladino? Za večji okraj, morda za vsako državo bi se dodal g. komisarju strokovno izobražen učitelj, ki bi te tečaje vodil. Možem, ki bi te tečaje vodili, naj bi se dala primerna finančna odškodnina za njih trud, primerna uspehom, katere dosežejo, in učnim uram, katere posvete tečajem. Strokovni učitelj bi pa te tečaje nadzoroval in vodil. Za te tečaje so potrebne tudi učne knjige, katere naj bi izdajal izseljeniški fond. Učne knjige bi morale biti za vsako državo posebne, ker so v vsaki državi druge razmere in drug državni jezik. Tečajji bi se morali pa vršiti na podlagi državnega jezika, katerega otroci govore. Le tako bi se dali doseči pravi uspehi. Le naj bodo naši izseljeniški otroci dobri državljani države, katere državljani so po svojem rojstvu. Pri tem pa dobri Slovenci in dobri Jugoslovani. Predsednik Združenih držav, veliki Roosevelt je rekel v nekem svojem govoru, da nima spoštovanja do tistega Amerikanca, ki ni obenem tudi dober Irc, Nemec, Slovenec, ali karkoli so bili njegovi stariši.

Na to velevažno vprašanje našega izseljeniškega programa opozarja Družba sv. Rafaela vse naše banovalinske in državne izseljeniške kroge. Začnimo to velevažno vprašanje proučavati in potem krepko na delo!

Jugoslovanski izseljenci — vojni obvezanci.

Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja je dosedaj tolmačilo čl 45 zakona o ustrojstvu vojske in mornarice tako, da so naši izseljenci, ki svoji vojaški obveznosti niso zadostili, smeli prihajati vsako tretje leto na 6 mesečno prebivanje v domovino, ne da bi se jih smelo med tem časom poklicati na odgovornost ali celo v vojaško službo.

Po najnovejši interpretaciji § 45 zakona o ustrojstvu vojske in mornarice pa velja navedena olajšava samo za one vojne obvezance, ki so se oglasili radi rekrutovanja pri naših konzulatih v inozemstvu, in če morejo to dokazati z uverenjem dotičnega konzulata.

To velja tudi za tiste naše bivše državljane, ki so si pridobili inozemsko državljanstvo, pa si niso izposlovali izstop iz našega državljanstva, in za tiste, ki so po pokolenju naši državljani, po rojstvu pa tuji državljani, če se niso v smislu § 31 zakona o državljanstvu, odpovedali državljanstvu kraljevine Jugoslavije.

To objavljamo radi ravnanja onim našim rojakom, ki so si pridobili po rojstvu ali potom naturalizacije ameriško državljanstvo, so pa ostali ob enem tudi še jugoslovanski državljani.

Sedaj nastane pa prav neprijetno vprašanje, če taki dvodomovinci, ki se prijavijo pri jugoslovanskih konzulatih radi rekrutovanja v jugoslovansko vojsko, ne izgube ameriško državljanstvo, in če se jih v se-

danjem času preganjaja inozemcev, ne bi repatriiralo v Jugoslavijo.

Naši izseljenci, dvodomovinci, so v tem pogledu v veliki zadregi, se odreči poseta, ali izgubiti ameriško državljanstvo.

Da se naši rojaki ubranijo teh neprilik, jim nudi izhod jugoslovanski zakon o državljanstvu in sicer §§ 25 in 31, ki se glasita:

„Državljan kraljevine Jugoslavije, ki je dovršil 21. leto življenja ima pravico dobiti odpust iz državljanstva, če predloži dokaze, da je, ali da bo sprejet v tuje državljanstvo in če izpolnjuje ostale pogoje.“ Nadalje: „Državljan kraljevine po pokolenju (rojstvu ali pozakonitvi) imajo pravico, izjaviti v treh letih po dovršenem 21. letu življenja, da se odpovedujejo državljanstvu kraljevine, če so rojeni v inozemstvu in če tam stalno stanujejo ter dokažejo, da jih smatra tuja država, v kateri so se rodili, po svojih zakonih za svoje državljanane.“

Mi želimo, da jugoslovanske oblasti tudi v bodoče tako dobrohotno postopajo pri reševanju konkretnih slučajev, kakor so postopale dosedaj, našim rojakom pa svetujemo, da ohranijo svojo zvestobo in ljubezen tudi nadalje stari domovini, za katero morajo biti pripravljeni v slučaju potrebe žrtvovati svojo kri in življenje.

Problem slovenskih služkinj.

Sedanja gospodarska kriza vedno težje pritiska zlasti na našega kmeta. Kar ima na prodaj, mora dati pod ceno, da niti delo ni plačano, če sploh more prodati, kar mora kupiti, mora pa drago plačati. Zato ni čuda, če mora kmečka mladina z doma „za kruhom“. Ker pa fantje težko dobe delo; postale so prva najtežja in najusodepolnejša žrtev teh težkih razmer — naša slovenska dekleta. Njih pridnost, njih poštenje pred vsem pa njih splošna izobrazba in inteligenca — sad naših prosvetnih društev in Marijinih kongregacij — jih zelo priporočajo. Povsodi jih imajo radi. Zato lahko najdejo dela, kamorkoli pridejo.

Da je res vsa inteligenca in vsesplošna vporabnost slovenskih deklet samo sad naših podeželskih organizacij, je dokaz naš jug. Tam je podeželsko društveno življenje daleč, daleč za Slovenijo. Ali ga sploh ni, ali je pa tako majhno, da nima pomena. V Sloveniji je pa malo ali nič župnij, kjer bi ne bilo društveno življenje bujno razvito. Slovenska duhovščina se že skoraj pol stoletja zaveda potrebe organizatoričnega dela med ljudstvom in z velikanskimi moralnimi in gmotnimi žrtvami vodi in goji to življenje v toliki meri, kot najmodernejši in najnaprednejši narodi. Malo župnij je, kjer bi ne bilo že celo vrsto tudi gospodinjstev tečajev za naša dekleta. Zato vsako naše podeželsko dekle prav lahko sprejme vsako službo, tudi pri najbolj finih družinah, naj bo kot kuharica, kot sobarica, ali postrežnica, pa bo popolnoma na mestu.

Vse to je pa odprlo močan tok naših deklet s kmetov na jug, zlasti po naših mestih. Na tisoče jih tako imajo že mesta kot Zagreb, Beograd, Split i. dr.

Te razmere so pa vstvarile za nas nov problem, ki kriči po rešitvi.

Ko so pred leti tisoči naših izseljencev hiteli v tujino, smo — kar priznajmo — popolnoma zane-

marili svojo veliko dolžnost poskrbeti za nje. Popolnoma smo prezrli izseljeniški narodni problem in izseljence prepustili njih usodi. „Če gredo, kar sami naj za se poskrbe“, smo rekli. Velik narodni greh! Nezmerno škodo smo vtrpeli.

Ali naj danes naredimo isto s problemom preseljevanja naših slovenskih deklet na jug? Naj tudi nje prepustimo njih usodi in tujini, da si pomagajo kakor vedo in znajo, da jih tujina izkorišča in izrablja, kakor hoče?

Velevažno vprašanje, ki ga Družba sv. Rafaela stavlja celi naši slovenski javnosti.

Kako se razvijajo naši po svetu? NA DOMAČEM JUGU.

G. dr. o. Srečko Perič O. F. M. kat. župnik iz Niša, ki ima obsežnejšo župnijo, kakor je ljubljanska škofija, navdušen delavec v vinogradu Gospodovem v Srbiji, je bil te dni v Ljubljani v zadevi dušnopastirske oskrbe tisočev slovenskih delavcev v njegovi župniji.

G. P. Ferdinand Zajec O. F. M. je te dni odšel v Zaječar, kjer je prevzel dušnopastirsko delo v mestu in okolici. Ker je v Zaječarju, posebno pa v okolici mesta veliko slovenskih delavcev in rudarjev, bo g. pater gotovo posvetil njim posebno skrb, da jim pomaga v njih dušnopastirskih potrebah.

Belgrad. — „Zveza slovenskih služkinj v Belgradu“ je sprejela za Belgrad veliko in plemenito nalogo — varstvo tisočev slovenskih deklet, ki v Belgradu kot služkinje iščejo za služka in kruha. Pod vodstvom neumornega g. prof. Tomaža Ulaga to nalogo krepko vrši, kolikor ji težke finančne razmere dopuščajo. Za sedaj ima malo prillično hišico na Hadži-Prodanovi ulici št. 19 kot zaseben domek, kjer se dekleta zbirajo in iščejo v brezposelnosti zavetišča. Vodstvo tega doma su prevzele slovenske šolske sestre mariborske, ki so tja poslale s. Jakobino Voje, ki je prava mati našim slov. dekletam. Kako potreben je ta domek, se vidi, ker je v enem letu prenočilo v njem 332 deklet. Tu je tudi mala posredovalnica za delo. Ker je po Srbiji tudi po drugih mestih zopet na tisoče slov. deklet, ki bi enako potrebovale vodstva in varstva, bi bilo jako potrebno, da se tudi za nje poskrbi.

— Slovenci v Belgradu so dobili svoj tedenski časopis, katerega iskreno pozdravljamo!

V ZAPADNI EVROPI.

Holandski in belgijski Slovenci na obisku v domovini. — Dne 7. julija je prišlo v domovino nad 100 Slovencev iz Belgije in Holandije pod vodstvom g. Oberžana, izselj. misijonarja na Holandskem, in g. Sv. Stoviška, izselj. učitelja iz Belgije, gospodične Ažmanove, izselj. učiteljice iz Holandije. Na Brezjah so imeli sprejemno pobožnost pri Mariji, kjer jih je pozdravil predsednik Rafaelova družbe g. P. Kazimir Zakrajšek in jim v imenu naroda zaklical prisrčni „dobrodošli“. Drugi dan so se odpeljali v Ljubljano, od koder so se razkropili vsak na svoj dom. Večjega sprejema jim Družba sv. Rafaela ni mogla prirediti, dasi bi ga bila rada, to pa radi pomanjkanja finančnih sredstev. 25. julija so se vrnili izletniki nazaj na tuje vsi navdušeni in veseli.

Belgija.

Eysden. 11. junija so imeli proslavo materinskega dneva z ljubko prireditvijo, ki je bila res mojstersko urejena in so jo vso vodili šolski otroci sami. Učenec je prireditve otvoril in pozdravil navzoče, učenci so sami nastopali brez napovedi, peli, deklamirali, da je bilo veselje. Samodelavnost in sigurnost v nastopu je prišla do izraza. — Po prireditvi so govorili še gđa. Ažmanova, g. konzul iz Liege in g. Oberžan. — Celu prireditve je pripravil izs. učitelj g. Stovišek.

Chevremont. 18. junija je ondoto slov. društvo priredilo družinski večer, katerega so se udeležili tudi župan Habets, g. župnik mesta, p. Teotim in g. Oberžan in učiteljica gđa. Ažmanova. Pod vodstvom g. Belinca so zalgrali otroci na citre več lepih pesmi.

Rumpen. — Tekmo pevskih društev je priredilo poljsko pevsko društvo, katere so se udeležila tudi slov. pevška društva. Med slov. pevskimi zbori je dobil prvo nagrado združen mešan pevski zbor, pri katerem so nastopili pevci iz Brunssuma, Hoensbrouka, Lutterade in Eyselshovena.

Francija.

Č. g. Silvester Skebe, izs. misijonar iz Francije, se je mudil junija meseca za nekaj časa v domovini.

V Merlebachu so naši Slovenci pri procesiji sv. R. Telesa napravili kar malo senzacijo dneva za celo mesto. Združena cerkvena pevška zbornica iz Merlebacha in Jeanne d'Arc sta pri slovenskem oltarju v Langenstrasse, med procesijo in v farni cerkvi po slovesni maši tako lepo prepevala, da sta žela splošno priznanje in pohvalo od strani domačinov. Domači g. župnik se je pri slavnosti pridigi pevcem izrecno zahvalil in jim dal svoje priznanje, kar je v čast celemu narodu.

— Družinski sestanek se je vršil v nedeljo 25. junija v Jugoslav. Domu. Vsi navzoči stariši so priglasili svoje otroke v slovenski izvenšolski tečaj, ki se sedaj vrši vsak četrtek v domu in sicer ločeno za otroke od 7. do 10., od 10. do 13. in od 14. do 16. leta. Prav tako tudi v Jeanne d'Arcu.

— Podporno društvo „Edinost“ je priredilo 7. maja dve igri, ki sta jako dobro vspeli.

Jeanne d'Arc. — Pevsko društvo „Zvon“ je tudi letos odlično sodelovalo pri procesiji sv. Rešnj. Telesa. Slovenci so imeli svoj oltar, katerega so sami postavili, in pri katerem je pev. dr. „Zvon“ oskrbelo petje.

Creutzwald. — Tukajšnjega mogočnega pokrajinskega evharističnega kongresa so se udeležili prav v lepem številu tudi Slovenci. Sklepne procesije sta se udeležili tudi društvi sv. Barbare iz Creutzwalda in Merlebacha z zastavami.

Aumetz. — Da bi rudniška družba več prihranila pri delavcih, je poskusila z novim načinom kopanje rude, namreč v večjih skupinah po 25 delavcev naenkrat. Vse delavstvo se je ustrašilo tega načina obratovanja, ker je vedelo, da to ne bo brez nesreče. Bojazen delavstva se je izkazala kot opravičena. Med odmorom za malico nekoga dne, ko so odšli rudarji ravno iz rudnika na prosto, je začelo podporno tramovje pokati in s strašnim ropotom se je rudnik podsul. Samo srečnemu slučaju se je zahvaliti, da danes 25 družin ne objokuje izgubo svojih očetov.

Lievin Pas de Calais. — 9. julija so imeli Slovenci svoj romarski pohod v Loretto.

— Šmarniško pobožnost so vršili naši rojaki v Lievinu jako lepo. Celi mesec maj so se večer za večerom zbirali pred podobo Marije Pomagaj, kjer so prepevali slovenske pesmi in litanije M. B. Posebno glasni pri petju so bili slovenski otroci. — Tudi Slovenci na tujem niso brez napak. Nekaj si pa ne dajo vzeti tudi na tujem, — da so med častilci Marijinimi pred vsemi drugimi narodi, kar so posebno lepo pokazale te slovenske šmarnice v tujini.

— 14. majnika sta stopila pred oltar zakonska Mihael in Marija Klavžar in sicer k srebrni poroki sredi svoje družine, da si po 25 letih zakonskega življenja izprosita od Boga milosti in pomoči še za naprej. Rojaki so jima napravili ob tej priliki pristrčno slovesnost. — Tudi Družba sv. Rafaela slavljencema pristrčno čestita.

Tucquegneux, Marine. — Društvo Jugoslovanskih rudarjev iz Marine-Anderny je imelo 30. aprila lepo uspelo prireditve. Na sporedu je imelo petje, tamburiranje in dve igri. Krona prireditve je bila žaloigra „Goslarica naše ljube Gospe“.

— V nedeljo 7. maja so otvorili rojaki svojo knjižnico, ki ima svoje prostore v jugoslovanski kantini na Marini. Otroci dobivajo knjige brezplačno, odrasli pa plačajo malenkostno izposojevalnino.

— Na Marini zaslužijo naši ljudje povprečno od 25 — 28 frankov dnevno.

— Na Marini imamo vsako nedeljo slovensko službo božjo, otroci pa trikrat na teden pouk v materinskem jeziku.

Bruay-en-Artois. — Društvo sv. Barbare je priredilo 28. maja lepo uspelo igro „Volkašin“. Društvo jako marljivo in vspešno deluje v tej naselbini.

— Društvo „Edinost“ je priredilo 11. junija izlet na verdunska bojna bolja. Društvo sv. Barbare je pa poromalo v zgodovinsko mesto Triér.

— 25. junija se je vršila tekma slov. pevskih društev cele okolice, ki kaže, da slovenska pesem tudi v tujini krepko vrši svojo veliko nalogo med našimi izseljenci, in jih budi in krepi v njih verski in narodni zavesti.

— Na nedeljo po prazniku presv. Srca se je dopoldne pri službi božji cela naselbina posvetila presv. Srcu. Slovesnost je izzvenela z veličastno himno „Povsod Boga“, ki jo je pela cela cerkev. Popoldne istega dne so se zbrale vse družine, ki so se posvetile presv. Srcu, da obnove svoje posvečenje. Po posvetitvi, ki so jo obnovili družinski očetje v imenu svojih družin, je 16 otrok nastopilo z lepimi deklamacijami. Po verski proslavi je sledil prijateljski sestanek teh družin, kjer je vladalo najlepše razpoloženje.

Holandija.

Katol. Slovenci v Holandiji so se krepko udeležili velikega katoliškega narodnega dne, ki so ga holandski katoliki slavili letos na binkoštni pondeljek. Slavnostne poverke se je udeležilo tudi osem slovenskih društev s 7 zastavami in svojo slovensko godbo na čelu.

Po povorki so imeli Slovenci svoje posebno zborovanje v kapeli mestne bolnice v Heerlenu. Zborovanje je po sviranju godbe otvoril predsednik Zveze g. Kronovšek. Govoril so: predsednik iz Heerlerheide o „Potrebi vere za delavca“, predsednik iz Brunssuma o „Socialni skrbi kat. cerkve za delavca“, predsednik g. Pouh pa o „Pomenu katoliškega dneva za delavca“. Vsi govorniki so dobro rešili svojo nalogo in želi krepko pohvalo vseh navzočih. Prav je povdaril izselj. misijonar, g. Oberžan, ob sklepu zborovanja, da smo Slovenci lahko ponosni na take moze, ki tako neustrašeno in možato nastopajo za vse ono, kar je bilo Slovincem od nekdanjega svetega. Pater Teotim je tudi v kratkih in jedrnatih besedah bodril navzoče Slovence, naj ostanejo vedno tako navdušeni in odločni, kakor so se ta dan pokazali. Med posameznimi govori je svirala godba in pel pevski zbor iz Heerlerheide. Ta dan so Slovenci pokazali javno čelno Holandiji, da niso to, za kar so jih nekateri lastni izdajalci hoteli predstaviti holandski javnosti, namreč prekucaški komunisti, temveč pošteni Slovenci in zvesti sinovi svoje matere cerkve in svojega naroda.

V Heerlerheide na Holandskem je praznoval svojo srebrno poroko s svojo zvesto soprogo g. Ograjenšek, doma iz Št. Ilje pri Velenju v krogu svoje družine. Slavljenc je najstarejši član društva sv. Barbare Heerlerheide. Rojen je bil v Št. Ilju. Pred več kot 25. leti se je izselil najprej v Nemčijo in od tam v Holandijo. Postavil je prve temelje sedanjemu krepkemu društvu v Heerlerheide. Velike so bile njihovi moralne in materijalne žrtve, ki sta jih žrtvovala za društveno gibanje. Bila sta zvesta in neumorna sodelavnika pri vseh društvenih prireditvah. Z osebnimi stiki, ki sta jih redno gojila v tej naselbini, sta mnogo pripomogla h krasno se razvijajočemu društvenemu življenju. Vsem je še živo v spominu onl prelepi dan, ko je ga. Ograjenškova o priliki skupnega sv. obhajila pri prvem kat. zborovanju holandskih Slovencev tako ljubeznjivo stregla vsem udeležencem. Mnogim slovenskim družinam sta se rada odzvala in postala botra njihovim malim. G. Ograjenšek je dolgoletni raznašalec „Domo ljuba“ in „Slov. Gospodarja“. Naselbina je lepo proslavila ta lepi dan. Tudi družba sv. Rafaela Iskreno častita slavljencema k temu lepemu dnevu, želeč jima obilnega blagoslova tudi nadalje.

Veliko romanje holandskih in nemških Slovencev se je vršilo 30. julija v slovito božjo pot Kevalaer pred vsem v proslavo slavnosti biserne sv. maše nadškofa Jegliča, ki je vsikdar pokazal kako so mu tudi slovenski izseljenci pri srcu, in je za njih koristi vsikdar storil vse, kar je le mogel. Ob enem so si pa prosili od Marije blagoslova za svoje življenje. Imeli so seboj svoje zastave in svojo godbo.

Blagajno za brezposelne je ustanovil lansko leto holandski izseljenski misijonar g. Obrežan za naše izseljence v Holandiji, ki je že veliko dobrega storila med našimi izseljenci po Holandiji. Tudi vse cerkvene zbirke med službo božjo je razdelil med slovenske reveže, zlasti one v Limburgu. Veliko je pa nabral tudi osebno darov med Holandci, katere je izročil Zvezi, da jih je delila. Še več bi bila pa ta „blagajna“ lahko naredila za lajšanje bede med brezposelnimi, ko bi se vsi, ki se delajo, zavedli svoje dolžnosti, da jo podpirajo in tako poskrbe tudi za se za slučaj brezposelnosti.

Nemčija.

Meerbeck. — Na Veliki petek so imeli duhovne vaje, ki se jih je udeležilo tudi 17 slovenskih mož.

— Od 21. do 23. aprila so imeli Slovenci svoj misijon, ki ga je vodil g. Goričar, izselj. komisar iz Düsseldorfa. Udeležba je bila prav zadovoljiva. Zadnji dan so imeli zborovanje, katere

rega se je udeležil konzul g. Ribar. Na zborovanju je govoril tudi g. Vabič iz Hochhelde.

Gladbeck. — Prav lepe misijonske dneve so doživeli naši rojaki od 12. do 14. maja. Vodil jih je g. Oberžan iz Holandije. Zadnje pridigo je imel g. Goričar iz Düsseldorfa. Ob sklepu se je vršila procesija po cerkvi, katero je vodil g. Tensundern ob azistenci g. Oberžana in Goričarja. Pri tej priliki so se rojaki tudi zbrali v dvorani ondotnega rokodelskega doma in imeli svojo prireditev. Pri tej priliki so prav srčkano zapeli otroci s svojim otroškim zborom. Peli so narodno himno in več slovenskih narodnih. Prav lep je bil tudi prizor dečkov „V prepepu“. G. vikar Tensundern je nagovoril naše matere v prelepem govoru. 16 belo oblečenih deklic je predvajalo rajalni ples po melodiji „Lepa naša domovino“, in cvetlično „kolo“. Vse pevске točke je spremljal g. Dobravc. V drugem delu je bila igra „Lazdravnik“ in „Ječa“.

Počitniški izlet naših izseljeniških otrok iz Nemčije v domovino je skušal prirediti naš izselj. komisar v Düsseldorfu v Nemčiji g. Makso Goričar tudi letos. Nekako dve sto otrok bi bilo prišlo sem v domovino za mesec dni, da bi tu preživeli svoje počitnice v domovini svojih starišev in se navdušili za jezik in narod, katerega člani so po svojih starišev. Prejšnji slični izleti so dobro uspeli. Toda nastale so tolike težave pri oblasteh v Nemčiji radi proste vožnje po nemških železnicah, da je izlet moral izostati za letos.

SEVERNA AMERIKA.

Združene države ameriške.

Slovenska študujoča mladina v Ameriki. — Ameriška Slovenija proizvaja vedno več in več tudi inteligentov. Vsako šolsko leto jim prinese nove doktorje, odvetnike itd. — Letošnje je bilo izredno bogato: V Clevelandu je promoviral za zdravnika Dr. Ferdo J. Makovec, na škofjalski gimnaziji je maturiralo tudi šest Slovencev, v bolnici Charity je dobila diplomu strokovne bolniške postrežnice Amalija Bombač. — V Jolietu je promoviral za zdravnika vsega zdravilstva dr. Jožef Zalar, sin glavnega K. S. K. Jednote.

— Na Collinwodski državni višji šoli v Clevelandu, največjem učnem zavodu te vrste v državi Ohio, ki šteje nad 4000 dijakov in dijakinj, je dne 14. junija naredilo maturo tudi 50 slovenskih fantov in deklet.

— G. P. Janez Vianej Trinko O. F. M. chičaški slovenski rojak, je končal svoje bogoslovne študije na vseučilišču v Ljubljani, kamor so ga poslali njegovi predstojniki iz Amerike, bil 2. julija posvečen za mašnika in se je 6. avgusta vrnil nazaj v Ameriko. Novo mašo je imel v slov. cerkvi sv. Štefana v Chicagi. Pri odhodu v Ameriko so se poslovili od njega na slovesen način njegovi številni prijatelji. G. p. Trinko je sin dobrih slov. starišev, ki žive že dolgo let v Chicagi. Njegov oče je spreten zidarski mojster. Osnovno šolo je dovršil na farni slov. šoli sv. Štefana in je tako prvi duhovnik, ki ga je dala slovenska naselbina Bogu. Po ljudski šoli ga je poslal tedanji župnik P. Kazimir Zakrajsek v faničskansko gimnazijo sv. Jožefa, kjer je nastopil svoje študije, katere je letos končal v Ljubljani. Trinkova družina v Chicagi je zgladna kat. družina, ki krepko sodeluje pri cerkvenem in društvenem življenju v naselbini. Dala je tudi slov. šolskim sestram redovnico učiteljico.

Chicago III. — Na svetovni razstavi so priredili Jugoslovani svoj jugoslovanski dan. Pri tej priliki je nastopilo jako veliko Slovencev in narodnih nošah in so vzbujale splošno zanimanje pri udeležencih razstave.

Chisholm Minn. — 11. junija je naselbina proslavila na slovesen način srebrno sv. mašo svojega župnika g. Janeza E. Schifferja, ki že 22 let deluje v tej župniji.

Cleveland. — Slovenska narodna banka „The North American Trust Co.“ je tudi prišla v težave v sedanji finančni krizi. — Predsednik banke Dr. J. Selškar, odvetnik banke Woods in sodnik g. Franc Lovše so šli v Washington, kjer so obravnavali z uradniki finančnega ministerstva glede nadaljnjega poslovanja banke. Dne 19. junija je dobil predsednik banke iz Washingtona obvestilo vlade, da je ugodila načrtom banke za ponovno njeno otvoritev. Ustanovila se bo nova banka, ki bo pa federalna (vladna) rezervna banka. Ta banka je začela poslovati okrog 1. avgusta. V tej banki bo vlada jamčila za ves denar, ki bo tukaj naložen v smislu najnovejše postavbe za zvezne rezervne banke. Bivša slovenska banka „North American Trust Co.“ je pa začela izplačevati 20% starih vlog. Banka je že do sedaj plačala 3%.

— Triumf slovenske pesmi v Clevelandu — 9. julija je priredilo devet pevskih društev iz Clevelanda in okolice skupni pevski nastop na prostem v predmestju Euclid, katerega se je udeležilo nad 7000 ljudi. Nastopilo je nad pet slo. pevcev. Bil je to v resnici triumf slovenske pesmi v tujini.

— Počitniški slovenski tečaj je vodil za ondotno ameriško slovensko mladino g. Milan Slaje, kaplan slovenske župnije v Collinwoodu. Udeleževalo se ga je 35 otrok in 20 odraslenih.

— Slovenska Ženska Zveza je imela svojo tretjo redno konvencijo. — Slovenska Ž. Zveza je prosvetna organizacija ameriškega ženstva, ki vrši pod spretnim vodstvom gospe Prislund veliko narodno delo v Ameriki.

Ely Minn. — 35 letnico svojega obstanka je praznovala Jugoslovanska Kat. Jednota. Od svoje ustanovitve do sedaj je izplačala 2,093.627 — dolarjev v raznih podporah in 2,316.838 — v posmrtninah. Skupnega premoženja ima 1,509.856 — dol., v oddelku za odrasle, in 106.347 — v mladinskem.

Joliet III. — 5,003.295 — dolarjev je do sedaj razdelila K. S. K. Jednota smrtnih in bolniških podpor svojim članom in njih sorodnikom.

Kansas City Kans. — 2. julija je proslavila slovenska župnija Sv. Družine 25 letnico svojega obstanka.

Lemont III. — 30. julija je priredila Baragova zveza velik „Baragov dan“, katerega se je udeležilo veliko število ameriških Slovencev.

Lindsay Neb. — Srebrni mašniški jubilej je praznoval 6. junija slovenski zgodovinar g. Dr. Janez L. Zaprotnik.

San Francisco, Cal. — Tamkajšna podružnica zapadne lige koncertnih umetnikov je priredila 28. maja popoldne svoj drugi koncert z raznimi klavirskimi točkami in solo petjem. Na tem sporedu je imela največ točk Slovenka gđa. Ana Fabian. Pela je same slovenske pesmi in žela burno pohvalo številnega ameriškega občinstva.

Sheboygan, Wis. — Naselbina je na jako slovesen način proslavila srebrni mašniški jubilej svojega župnika in ustanovitelja župnije, g. Jakoba Černeta.

JUŽNA AMERIKA.

Argentinja.

Pismo iz Argentine.

G. J. Kastelic, ki je odšel marca letos v Južno Ameriko, da poskrbi dušnopastirsko za tisoče naših slovenskih izseljencev, nam je te dni poslal daljše poročilo o svojem delovanju in o razmerah v Argentini. Iz tega poročila povzamemo sledeče zanimive stvari.

Ker so cerkveni predpisi za naseljevanje tujih duhovnikov v Argentino jako strogi, imel je g. Kastelic silno velike težave predno je dobil od cerkvene oblasti dovoljenje, da sme ostati tam za stalno in izvrševati vzvišeno misijo med našimi izseljenci. Šele posredovanju papeškega nuncija v Buenos Airesu se je posrečilo, mu izposlovati to dovoljenje. Več mesecev je preživel v vednem strahu, da se bo moral vrniti domov. Hvala Bogu, zadeva je danes urejena in naši katol. Slovenci bodo imeli stalnega duhovnega voditelja, katerega so bili tako potrebni.

Velike težave je naletel tudi pri naših državnih zastopnikih radi obstoječih zamotanih razmer, ki vladajo tam. Vendar, ker poznamo veliko previdnost g. Kastelice, vemo, da bo tudi tu končno zmagal in dokazal, da je prišel v južno Ameriko samo radi zveličanja duš svojih lastnih rojakov, slovenskih izseljencev, in radi ničesar drugega, da hoče samo eno — verski, moralni in gospodarski dobrobit svojih rojakov.

Velike težave je naletel tudi v ondotnih verskih in cerkvenih razmerah.

Duhovniško materijelno vprašanje je tam dosti težko, posebno v tem času strahovite krize. Škofe in njihove kurje plačuje država, za vse drugo mora pa skrbeti cerkev sama. Župniki morajo sami gledati, kako bodo živeli sebe in svoje kaplane. Zato je primeroma zelo malo duhovnikov. Mesto San Pedro n. pr. šteje 30.000 katolikov, pa ima samo enega duhovnika, pa še tega starega in bolnega. Mesto Lamis šteje nad 100.000 vernikov, pa ima samo tri duhovnike. Vročekrvi Argentinci nimajo duhovskih poklicev. Verskega življenja skoro ni. Cerkevno življenje je po vsem drugačno kot naše, ni ne društvene življenja, ne spovedi, ne pogrebov, ne obiskovanja bolnikov, oziroma je vse to tako neznamno, da skoro ni.

Naše časopisje v Argentini je poglavje za se. Tu velja časopisna svoboda. Vsak lahko piše, kar hoče, da le ni preveč

komunistično. Časopisje se pogosto strahovito izrablja v osebne in špekulativne svrhe.

G. Kastelic je začel izdajati verski listič „Moje versko življenje“, katerega tiska v 500 izvodih, ki bo pa v kratkem znatno povečano in preimenovano v „Naše duhovno življenje“. Prinašalo bo tudi slike.

Nekateri časopisi so g. Kastelica napadli, ko je prišel v Argentinijo, vendar so zadnje čase vsi napadi prenehali.

Glede naših izseljencev piše dobesedno:

„Še največ veselja imam, hvala Bogu, z ljudmi, radi katerih sem tukaj. K službi božji jih prihaja še precej. Mala cerkva, kjer se vrši slovenska služba božja, je kar redno polna, dopoldne in celo popoldne pri krščanski nauku. Po litanijah se zberemo v župnijski pisarni in so te urice redno najlepše. Posebno popoldansko službo božjo upam še močno poživeti in napraviti prijetno. Zaenkrat imam težave s popoldanskim petjem. Zbor je treba šele ustanovljati, ni časa za vaje. Namejnena je predvsem našim služkinjam, katerih računajo, da bo v Buenos Airesu blizu en tisoč.

Paternal je sicer še središče Slovencev. Žal, da jih sedaj samo malo tukaj stanuje. Zaradi policijskih sitnosti zadnjih časov se jih je veliko izselilo v druge dele mesta. V Villa Devoto je zraslo n. pr. zadnji čas kakih 50 slovenskih hišic. Zbirališče Slovencev pa je še vedno na Paternalu, ker ima dobre zveze na vse strani. Zaradi teh dobrih zvez so postale tudi najemnine dražje, zemljišča za zidavo pa še celo. Sploh je Paternal danes skoro že ves zazidan, medtem ko je po drugih okrajih še veliko prostora za zidavo.

Kriza se hudo pozna; vendar ni tako strašna, kakor bi človek sodil po številkah. 60 od sto naših ljudi je brez dela. Pa se vseeno nekako živi. Življenje samo je namreč tu zelo poceni. Za en pezos na dan lahko shaja majhna družinica, ki ima dobro gospodinjno. V gostilnah je dražje, vendar dobite za en pezos primerno kosilo s pijačo vred. Drago je pa stanovanje. Sobica brez okna in majhna kuhinja, navadno lesena in zelo skromna, poldrugi meter v kvadratu, pride najmanj na 25 pezos mesečno, t. j. 350 Din. Težko je tudi z obleko, posebno še, ker na obleko tu zelo gledajo. N. pr. ne more dobiti primerne službe, kdor nima zanjo primerne obleke. Tako nastane za brezposelnega oni neprijetni položaj, iz katerega ne more pri najboljši volji. Malo iz stiske, malo iz avanturizma (želji po doživljajih) je šlo že precej naših ljudi v „Puerto novo“, ležišče brezposelnih, ki je bilo do zadnjega časa sredi mesta v novem pristanišču, pa so ga sedaj prestavili daleč ven iz mesta, da bi ti nesrečneži ne bili tako na zobeh tujcem, ki so se nad njimi zgražali.

Zanimivo je, da dobijo ženske veliko lažje delo, kakor moški in da so za delo celo boljše plačane. Posebno naša slovenska dekleta so na splošno zelo cenjena. Žal le, da so združene s temi službami prav čisto moralne nesreče. Dostikrat žene živijo moža. One hodijo na delo, moški pa doma opravljajo gospodinjstvo. Zelo pogosto gredu tudi služiti za takozvani „matrimonio“, t. j. da služita oba, mož in žena. Za vse te pa so otroci velika ovira. Zato toliko naših zakonov brez otrok. Ženske zaslužijo povprečno 60—80 pezos mesečno poleg vse oskrbe, moški pa po 3—5 pezos na siht, ali 80—100 pezos mesečno brez hrane in stanovanja.

Še to, da smo sedaj seveda v zimi, o kateri pravijo, da je tako huda, kakor že 15 let ne. Vendar je šel mráz samo enkrat pod ničto. Vendar se pa ta mráz huje čuti, kakor evropski, menda radi vlage, katere je ozračje vedno polno, po leti in po zimi. Hiše pa tudi niso delane za mráz. Sicer pa tudi sredi zime posije po nekoliko malo bolj mrzlih dneh kar prijetno solnce.

Znano je, da tukaj podnebje tudi ni preveč zdravo. Revmatizem, razne žlečadne bolezni, srčne in živčne nadloge so precej razširjene. Zdravniki so pa zvečine manjvredni, kar lahko razvidite po njihovih oglasih po tukajšnjih časopisih.

Naše slovenske redovnice po bolnicah so zelo spoštovane. Vendar pa še ne morejo posebno veliko narediti za naše ljude. Manjka jim redovnic, kar jih pa je, so preobložene z delom.

Iz mesta do danes še nisem bil nič. Ni govora, da bi mogel hoditi kak veliko okrog po Rosario in Cordobi, kjer je baje do 4000 Slovencev, — in Montevideo, ali celo po Braziliji. Zdi se mi, da bi s tem doma veliko več podri, kakor drugod dosegel.

Pač pa je v Argentiniji petero slovenskih patrov Salezijancev, ki imajo v Buenos Airesu, pa tudi drugod po Argentiniji silajne zavode in zelo so priljubljeni. Upam, da se mi bo posrečilo, da bo salezijanski provincial poklical enega slov. patra v Buenos Aires in ga dal na razpolago za Slovence. Potem pa bo stvar druga. Eden bo lahko stalno v Buenos Airesu,

drugi bo pa hodil okrog po Argentiniji. Povsem stalna služba božja v Buenos Airesu se mi zdi namreč neobhodno potrebna. Tudi radi časopisa mora biti en duhovnik stalno v mestu.“

Iz tega poročila je jasno, da ima g. Kastelic najboljšo voljo vse žrtvovati in vse poskusiti, da bodo naši dosedaj tako zapušteni argentinski Slovenci, vsestranjsko oskrbljeni, posebno glede svoje vere, da iskaje svoje zemске sreče, ne bodo izgubili svoje večne. Seveda bo pa g. misijonar potreboval vsestranske in obilne pomoči tudi iz domovine, katere, upamo, mu narod doma ne bo odrekel.

Ensenada, Puerto La Plata. — Društvo naših izseljencev „Kosovo“ nam je poslalo dvoje poročil o svojem delovanju, ki je zanimivo, in za katero se zahvaljujemo.

Iz teh poročil posnemamo, da je društvo zelo agiino in delavno. Glavna zasluga za to delo pa gre predsedniku društva g. Kebelicu. Ima tudi delavnega tajnika v osebi g. Villasa. Društvo pomaga članom pri iskanju dela in je celo vrsto rojakom poskrbelo dela. Vodi tudi narodni izvenšolski tečaj za otroke, za katero je sprejelo od ministerstva iz Belgrada potrebne učne knjige. Društvo dela tudi na tem, da si zgradi Narodni dom v Puerto La Plata.

Vidov dan je društvo proslavilo na prav slovesen način 28. junija, o kateri proslavi so argentinski časopisi prinesli poročila in slike.

Chile.

Iquique. — Tamkajšna jugoslovanska mladina si je organizirala svoj športni klub pod imenom „Jadran“ in zbrala v svoj krog vse, kar narodno čuti. Naselbina do sedaj ni imela nobene svoje narodne organizacije.

Magallanes. — 21. maja, na čilski narodni praznik, privedila so športna društva mesta veslaško regato, katere se je udeležila tudi naša jugoslovanska mladina in si priborila častni trofej zmage.

AVSTRALIJA.

Aukland, Nova Zelandija. G. M. Pavlinovič, izseljeniški misijonar in jugoslovanski izseljeniški komisar v Auklandu, nam je poslal daljše, jako zanimivo poročilo o naših izseljencih v Novi Zelandiji, za katero se mu iskreno zahvaljujemo.

Nova Zelandija leži na jugozapadu Avstralije in sestoji iz dveh večjih otokov. Njena površina je nekako tako velika kakor je Jugoslavija z poldrugim milijonom prebivalstva. Njeno podnebje, klima, je najugodnejša na svetu, nima ne hudega mraza, ne hude vročine in pogostni dež. Vse, kar se vseje ali vsadi, gotovo dobro vspeva. Zaradi tega milega podnebja se najbolj goji živinoreja, zlasti ovčarstvo. Livade so vedno zelene. Živina je vedno zunaj na pašni po dnevi in po noči, po zimi in po leti.

V začetku so tu stanovali črnci z imenom Maori, katerih je pa danes komaj še kakih 600.000. Pred nekako 100 leti so si to zemljo osvojili Angleži in so še danes njeni gospodarji, ki so ji dali najmodernejšo vladno upravo v vsakem oziru. Danes je prebivalstvo mešano iz raznih evropskih priseljencev. Mesto Aukland ima tudi nad 4000 Jugoslovanov, največ Dalmatincev, ki so se začeli tu naseljevati pred nekoko 60 leti. Tudi Slovencev je precej. Do sedaj so bili zvečine naši ljudje zaposleni pri kopanju smole. Ta smola je kapnina nekega drevesa, ki se imenuje „Kaor“. Tekom stoletij se je ta smola nakapalo cele plasti, katere je potem zemlja pokrila. Nahaja se zvečine v močvirnatih krajih po dva do tri metre globoko. Rabi se pred vsem pri izdelovanju linoleuma in „lustrarja“ za automobile. Kopanje te smole ni bilo lahko delo radi močvirnatega sveta. Zaslužili so dobro do sedanje svetovne krize, ki je tudi to „smolo“, zadela. Sedaj se zasluži jako slabo, tako da so zvečine vsi zapustili to delo in se razkropili na vse strani iskat drugega zasluzka. Največ jih je šlo na farme in se posvetilo kmetijstvu. Drugi so šli pa v mesta iskat zasluzka po tovarnah in raznih podjetjih. Nekateri so šli tudi domov. Ker je naš narod priden in marljiv, so zvečine jako dobro zaslužili, zato so gospodarsko dobro stali. Drugače so se pa precej zanemarili. Samo preprosto kmečko ljudstvo, zvečine iz dalmatinskih vasi, brez inteligentov, od doma že organizatorično popolnoma zanemarjeno, si tudi v tujini ni znalo pomagati. Danes, ko so prišli težji časi, je zato tudi gospodarsko zašlo naše ljudstvo tukaj v razne neprilike in težave. Veliko jih je tudi začelo pozabljati na svojo domovino in na svojo družino doma, na starše, otroke, ženo in ne mislilo na svojo prihodnost. Versko so se tudi precej zanemarili. Danes, ko so se razšli po mestih, se je pa glede tega marsikaj precej zboljšalo. Tako je že nad 300 otrok naših izseljencev po raznih katoliških šolah, višjih

in nižjih, kjer jih imajo zelo radi zavoljo njih nadarjenosti, ki je povprečno večja kot pri drugih narodnostih. Tuje šole in razmere doma po družinah so pa vzele mladim zanimanje za jezik in narodnost svojih starišev. Krivi so pa stariši, ki niso znali vzbuditi pri otrocih zanimanja za svoj jezik in narod. To pa je razumljivo, ker niso bili od doma pripravljeni za to nalogo življenja. Dobil sem odobrenje od naše vlade iz Beograda, da ustanovim našo narodno šolo v Dargaville, da bi se naša mladina vzgajala tudi v narodnem duhu. Imel sem z ljudmi več sestankov v ta namen; toda niso hoteli šole. Velika hiba je tudi, da je ljudstvo razdeljeno v razne stranke in nesložno, kar zelo obžalujem. Tu v tujini vsaj bi morali biti edini in si med seboj pomagati pod skupnim imenom naše države Jugoslavije in tako opredeljeni od drugih narodnosti. Ustanovil sem „Jugoslov. klub“ in „Jugoslov. podporno društvo“ v Aucklandu in „Jugoslov. klub“ v Dargaville, po katerih skušam gojiti med njimi našo narodno državno misel.

Versko se je naše ljudstvo strašno zanemarilo, razun nekoliko častnih izjem. Na prošnjo enega dela ljudstva tukaj in z dovoljenjem škofa iz Splita, sem prišel pred petimi leti sem kot izseljeniški misijonar. Moje delo je silno težko, ker je narod tako razkropljen. Vendar pa moram priznati, da so se v teh petih letih versko dosegli že lepi uspehi. Sezidal sem v Oratio lastno cerkev, ki je posvečena sv. Cirilu in Metodu. Še dve drugi cerkvi sem začel zidati, toda radi sedanje gospodarske krize smo morali začasno delo ustaviti. Vso službo božjo, sv. mašo in vse obrede vršim v staroslovenskem jeziku, kar je naredilo velik vpliv na ljudstvo in jih mnogo privedlo nazaj v cerkev. Imam pa silno veliko težav in nasprotstva in pretpeti moram mnogo preganjanja in žaljenj. Vendar ljubezen do Boga in naroda bo vse premagala. Kot izseljeniški komisar za Novo Zelandijo bom vse storil, da pomagam svojemu narodu, versko, narodno in gospodarsko kolikor največ mi bo mogoče in prošim Boga, da bi dal mir in edinost nam Jugoslovanom doma in na tujem.

AFRIKA.

V Egiptu imamo veliko število Slovencev, o katerih pa zadnje čase prav malo čujemo. Prosimo poročil tudi od tam.

Časopisi,

katero dobiva Družba sv. Rafaela za izseljeniški arhiv:

Iz Holandije: „Rafael“, izdajajo mesečno slov. izseljeniški duhovniki zapadne Evrope. Uredništvo: Heerlen, Holandija Uillestraat 12a.

Iz Francije: „Jugoslovenske Pariske Novine“. Mesečnik v hrvaščini. — Uredništvo: Boite Postale no 11. Paris R. P. Francija.

Iz Združenih držav A.: „Nova Doba“. Tednik. Uradno glasilo Jugoslovenske Katoliške Jednote. — Uredništvo: 6117 St. Clair Ave. Cleveland O. U. S. A.

Glasilo K. S. K. Jednote. Tednik. Uradno glasilo Kranjsko Slovenske Katoliške Jednote. — Uredništvo: 6117 St. Clair Ave. Cleveland O. U. S. A.

„Narodni Glasnik“. Tednik v hrvaščini. — Uredništvo: 130 So Broadway, Los Angeles Calif. U. S. A.

„Prosveta“. Dnevnik. Glasilo Slovenske Narodne Podporne Jednote. — Uredništvo: 2657 So Lawndale Ave, Chicago Ill., U. S. A.

„Zarja“ Mesečnik. Uradno glasilo Slovenske Ženske Zveze. — Uredništvo 2054 W. Coulter St. Chicago Ill. U. S. A.

Argentinijska, Južna Amerika: „Jugoslavija“. Tednik v hrvaščini in slovenščini. — Uredništvo: Corrientes 1976. Buenos Aires. Argentina.

Čile, Južna Amerika: „Naša Riječ“. Dvakrat na mesec v hrvaščini in španščini. — Uredništvo: Calle Prat 752. Antofagasta, Chile.

Jugosloven v Čile. Dvakrat na mesec v hrvaščini in španščini. — Uredništvo: Casilla 386. Magallanes, Chile.

Vsem gg. urednikom se lepo zahvaljujemo za redno pošiljanje njih časopisa.

Prosimo še ostale, da nam blagovoljivo pošiljati svoj časopis.

Vse časopise pridno shranjujemo v našem izseljeniškem arhivu, kjer bodo ohranjeni naši prihodnosti kot dragoceni spomeniki udejstvovanja naših izseljencev sedanje dobe,

Izseljeniški muzej.

Gospod inž. Anton Kadunc, rodom Ljubljčan, ki je že od leta 1923 izvršujoči gradbenik v Sao Paulo, Brazilija, je nam poslal nekaj lepih slik velikih poslopij, katere je dogradil v Sao Paulo. Med drugimi je tudi slika zgradbe velike, glavne bolnice z zaposlenimi delavci-Slovinci.

Slike bomo uvrstili v izseljeniški muzej. Ko se zahvaljujemo g. inž. Kaduncu za te slike, ga lepo naprošamo za nadaljnji material v navedene svrhe.

Ob enem naprošamo vse naše brate izseljence, da posnemajo g. inž. Kadunca.

Ob sklepu lista smo dobili:

Iz Niša, Srbija, poročilo, da je ondotni župnik o. dr. Srečko Perič ustanovil „Duhovno družbo sv. Rafaela“ s sedežem v Nišu. Namen te „Duhovne družbe sv. Rafaela“ je izključno dušnopastirska oskrba tisočev slovenskih naseljencev po Srbiji. Prvi odbor tvorijo: predsednik dr. o. Srečko Perič, podpredsednik o. Alfonz Kudrič, dekan, tajnik g. Jakob Počkaj iz Niša, blagajnik g. Branko Bilič; odborniki g. Remec, gimnaz. ravnatelj v Kruševacu, o. Ferdinand Zajec, kaplan v Zaječarju, g. Vinodolac, župnik v Kragujevacu in g. Ostojčič, župnik v Sabcu. Ko novo družbo posestrimo pozdravljamo. Želimo, da bi se razširila tudi po ostali Srbiji, zlasti v Belgradu in Prizrenu. Več o tej „Družbi sv. Rafaela“ prihodnjic.

Iz Buenos Airesa, Argentinijska, Južna Amerika, nam je poslal g. Kastelic po 400 iztisov zadnjih treh številčk svojega tednika „Naše duhovno življenje“, da ga razdelimo tu doma med vse, ki imajo srce za naše izseljence, da bi ga naročili in mu tako priskočili na pomoč pri tem žrtev polnem misijonskem delu. — Listič je še nebogljen kot novorojenček, vendar je gotovo, da bo rodil dobre sadove med našimi izseljenci po Argentinijski. List bomo priložili „Izseljenškemu Vestniku“. Gospodu izdajatelju želimo obilo božjega blagoslova pri tem podjetju. Družba sv. Rafaela bo pomagala, kolikor bo pri obstoječih težkih razmerah mogla.

Pristopajte k „Družbi sv. Rafaela!“

VAŠ SPORED

proslave IZSELJENIŠKE NEDELJE gotovo ne bo popoln, če ne bo na njem tudi ljudske igre

ZA SREČO V NESREČO

V več krajih so jo lansko leto igrali z izvrstnim uspehom. Cela dvorana je ihtela ginjenja. Igra pokaže kaj je tujina in kliče vsem: ne na tujel Privedite jo in ljudstvo vam bo hvaležno za njo.

IZVOD DIN 10.

Z naročitvijo enega iztisa je dano že avtorjevo dovoljenje in so plačane tantijeme. Naroča se: **Družba Sv. Rafaela, Delavska Zbornica, Ljubljana**